

Introduktion til dialogkort

Introduktion til dialogkort

1. udgave

Udgivet: April 2024

Udgivelse: Social- og Boligstyrelsen

Indhold udarbejdet af Social- og Boligstyrelsen

Design og layout: 4PLUS4

Download eller se publikationen på www.sbst.dk

Der kan frit citeres fra publikationen med angivelse af kilde.

OM DIALOGKORTENE

Når børn og unge anbringes uden for hjemmet, er det af stor betydning, at barnet og den unge sammen med forældre, anbringelsessted og jer som børne- og ungerådgivere indgår gode aftaler, der får hverdagslivet i en sammensat og kompliceret livssituation til at fungere for barnet og den unge. Børn og unge har indsigt og ønsker. De har brug for og ret til at blive lyttet til og inddraget i forhold, der betyder noget for dem i deres hverdag.

For at understøtte inddragelsespraksis for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, har Social- og Boligstyrelsen, som en del af aftalen om Børnene Først, udviklet en række dialogkort og en guide til anvendelse af kortene i samtaler, hvor der laves aftaler om børn og unges hverdagsliv. Kortene og guiden har til formål at støtte dialogen mellem jer som børne- og ungerådgivere, barnet, den unge, forældre, anbringelsessted samt andre relevante voksne omkring barnet og den unge i at lave aftaler om deres hverdagsliv. Denne introduktion præsenterer formålet med dialogkortene og giver et overblik over de væsentligste juridiske rammer for beslutninger i hverdagslivet for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet. Det anbefales, at I læser denne introduktion, inden I anvender dialogkortene og guiden hertil.

Hvordan kan dialogkortene anvendes?

Dialogkortene er særligt udarbejdet til jer som børne- og ungerådgivere, der til daglig arbejder med sagsbehandling i forhold til børn og unge, som er anbragt uden for hjemmet.

Dialogkortene giver inspiration til og eksempler på, hvordan I kan afholde samtaler med barnet og den unge, forældre og anbringelsessted, der omhandler aftaler om barnets og den unges hverdagsliv under en anbringelse. Dialogkortene understøtter inddragelse af barnet, den unge og forældre og skaber rammerne for, at de forskellige parter får samarbejdet om at lave de gode aftaler.

“Der er jo helt tydeligt en sammenhæng mellem, hvordan forældrene og anbringelsesstedet samarbejder, og hvordan barnets trivsel er. Det er meget, meget tydeligt.”

(Rådgiver, Frederikshavn Kommune)¹.

Møder og samtaler, som dialogkortene kan anvendes i, samt rådgiverens ansvar

Dialogkortene kan anvendes i de samtaler, hvor I laver aftaler mellem børn og unge, forældre og anbringelsessted om barnets og den unges hverdagsliv. Det er fx ved anbringelsens start og løbende, når der sker ændringer i barnets og den unges liv, eller når der opstår andre behov for en samtale om barnets og den unges hverdagsliv under anbringelsen. Det kan fx være i forbindelse med en skole-hjem-samtale, eller hvis barnet og den unge har brug for at ændre indgåede aftaler.

Det er barnets og den unges hverdagsliv, der er udgangspunkt for samtalen, så deres hverdagsliv kan fungere så godt som muligt under anbringelsen. Hvad vil barnet og den unge gerne have, at forældrene bidrager til? Hvem vil barnet og den unge eksempelvis gerne have med til lægen, og hvordan kan anbringelsesstedet hjælpe med det?

En opmærksomhed er her, at hvis I som rådgivere eller anbringelsessted har kendskab til, at barnet og den unge helst vil drøfte emnerne uden forældrenes tilstedeværelse, så bør dette ønske imødekommes. Som rådgiver medbringer I efterfølgende barnets og den unges ønsker og behov til dialogen med forældrene. Efter mødet med forældrene får barnet og den unge en tilbagemelding fra jer om mødets indhold, så det sikres, at aftalerne imødekommer barnets og den unges ønsker og behov.

¹ *Beslutninger i et barns hverdag under en anbringelse.* Ankestyrelsen, 2023.

Det er jer som rådgivere, der har ansvar for at understøtte dialogen mellem børn, unge, forældre og anbringelsessted og sikre, at der finder reelt samarbejde og inddragelse sted. I har ligeledes ansvar for, at aftalerne fungerer og overholdes. Er der uenighed mellem forældrene eller mellem forældre og anbringelsessted, er det jer som myndighed, der træffer beslutninger om barnets og den unges hverdag for at sikre, at anbringelsesstedet og forældrene i videst muligt omfang kan bevare det gode samarbejde om at imødekomme barnets og den unges ønsker og behov.² For at aftaler kan fungere og overholdes, er det ligeledes vigtigt, at de er afstemt med anbringelsesstedets ressourcer, så det sikres, at anbringelsesstedet kan understøtte og overholde aftalerne. Det er altid de voksne, der har ansvaret for, at aftalerne kan realiseres.

Hvad indeholder dialogkortene?

Dialogkortene angiver eksempler på emner og aspekter i børn og unges dagligdag og personlige forhold, som kan være vigtige at få skabt klarhed over og lave aftaler om fra begyndelsen af og løbende i en anbringelse. For børn og unge anbragt uden for hjemmet kan det være emner som skole og fritid, familie og højtider, sundhed, digitale medier og personlige forhold. Dialogkortene består af billeder, der visuelt understøtter de udvalgte emner.

Til brug af dialogkortene er der udarbejdet en guide, som I kan lade jer inspirere af i dialogen med barnet, den unge, forældre og anbringelsessted.

Hvad er en hverdagslivsbeslutning?

Der findes ikke en fast definition af begrebet hverdagslivsbeslutning i lovgivningen. Ankestyrelsen definerer hverdagslivsbeslutninger som:

”Beslutninger, der har en større eller mindre betydning for et barns hverdag under en anbringelse. En hverdagslivsbeslutning kan fx være, hvilken fritidsaktivitet barnet skal gå til, hvilket tøj barnet må gå i, eller hvor barnet skal gå i skole.”³

Der kan hentes inspiration og viden om god praksis i anbringelsen i følgende publikationer udgivet af Social- og Boligstyrelsen:

- *Anbefalinger om den gode anbringelse*
- *Anbefalinger om samarbejde og støtte til forældre til børn i anbringelse*
- *Anbefalinger om skånsomme skift*
- *Anbefalinger om børneinddragelse i sagsbehandling.*⁴

En beslutning om, at et barn skal anbringes, eller en beslutning om samvær definerer Ankestyrelsen ikke som en hverdagslivsbeslutning. Kommunernes afgørelser om samvær kan dog påvirke de beslutninger, der bliver taget i barnets hverdagsliv om begivenheder, fx beslutninger om, hvorvidt forældrene må være sammen med deres barn til fødselsdage, jul eller konfirmation.

² *Beslutninger i et barns hverdag under en anbringelse.* Ankestyrelsen, 2023.

³ *Beslutninger i et barns hverdag under en anbringelse.* Ankestyrelsen, 2023.

⁴ *Anbefalinger udgivet af Partnerskab om Børnene Først, 2023.*

DE JURIDISKE RAMMER FOR BESLUTNINGER I HVERDAGSLIVET FOR BØRN OG UNGE ANBRAGT UDEN FOR HJEMMET

Når børn og unge anbringes, overtager kommunen ansvaret for barnet og den unge og har i praksis vidtgående adgang til at træffe beslutninger om barnets og den unges forhold, når det er nødvendigt (jf. barnets lov, § 97 og voksenansvarsloven, § 2). Det er dog forældremyndighedsindehaverne, der bevarer retten til at bestemme over mere personlige forhold om barnet og den unge. Det følgende er en gennemgang af de bestemmelser, der har betydning for dialogen og samarbejdet mellem børn, unge, forældre, anbringelsessted og kommune i forhold til aftaler og beslutninger i hverdagslivet for børn og unge, som er anbragt uden for hjemmet.

Børn og unges rettigheder og inddragelse i egen sag

Barnets lov fastsætter en række grundlæggende rettigheder for børn og unge, og at alle dele af sagsarbejdet skal ske med inddragelse af barnet og den unge. Det gælder også, når der skal træffes beslutninger om barnets og den unges hverdagsliv under en anbringelse. Sagsbehandlingen skal tilrettelægges, så barnets og den unges perspektiv løbende er i fokus og er styrende for de beslutninger, der tages. Det gælder uanset barnets og den unges alder og modenhed. Loven understreger samtidig, at det er de voksne omkring barnet og den unge, som har ansvaret for at inddrage, træffe de rette afgørelser og sikre barnet og den unge omsorg og beskyttelse. Loven beskriver, at barnets og den unges vanskeligheder så vidt muligt skal løses i samarbejde med familien, og ved at familien medvirker.⁵ Er det ikke muligt skal det forklares hvorfor og begrundes over for forældremyndighedsindehaveren og barnet eller den unge (barnets lov, §§ 2, 5 og 8).

Forældre til et barn anbragt uden for hjemmet

Forældrene bevarer retten til at tage stilling til en række personlige forhold om barnet, selvom det er anbragt.⁶ Der er begivenheder, som forældrene kan inviteres til, og beslutninger, som de som udgangspunkt skal give samtykke til, fx vaccination, pas, dåb og konfirmation samt dokumentation af barnets hverdag, fx i form af videoptagelser og billeder. Det følger dog også af barnets lov, at der skal tages hensyn til barnets egne synspunkter alt efter alder og modenhed. Hvis det er i overensstemmelse med hensynet til barnet og formålet med anbringelsen at imødekomme barnets ønske om at blive konfirmeret, trods forældrenes modstand, skal kommunen træffe en afgørelse om, at barnet kan blive konfirmeret⁷ (barnets lov, §§ 75-77 og § 97).

5 *Anbefalinger om børneinddragelse i sagsbehandlingen*. Partnerskab om Børnene Først, 2023.

6 *Ankestyrelsens principafgørelse 1-17*.

7 *Beslutninger i et barns hverdag under en anbringelse*. Ankestyrelsen, 2023

Afgørelse, faktisk forvaltningsvirksomhed og væsentlig betydning

Når en kommune skal træffe en beslutning om forhold i børn og unges hverdag under en anbringelse, kan der skelnes mellem:

- En afgørelse
- Faktisk forvaltningsvirksomhed
- Forhold af væsentlig betydning for et barn eller en ung, som er anbragt.

En afgørelse er en beslutning, hvor kommunen i forhold til det enkelte barn og den enkelte unge fastsætter, hvad der gælder eller ikke skal gælde for barnet og den unge om et konkret spørgsmål. Det kan fx være afgørelse om samvær eller støtte til et barn og en ung, der er anbragt uden for hjemmet.

Faktisk forvaltningsvirksomhed er de beslutninger, der ikke fastlægger borgerens retsstilling. Det er blandt andet planlægningen af og den faktiske gennemførelse af kommunens opgaver over for en eller flere borgere. Det er blandt andet også beslutninger om rent praktiske spørgsmål i børn og unges hverdag under en anbringelse. Det kan fx være, hvad barnet og den unge må spise i plejefamilien, og sengetider.⁸

Hvis kommunen medvirker til, at et barn og en ung, der er anbragt, får fornyet eller udstedt et pas, er det faktisk forvaltningsafgørelse, og der kan derfor ikke klages til Ankestyrelsen.

Når en beslutning, der har karakter af faktisk forvaltningsvirksomhed, ikke er en afgørelse, betyder det, at borgeren ikke kan klage over den til en anden myndighed, eksempelvis Ankestyrelsen. Klagen skal i stedet behandles af kommunen selv, som er ansvarlig for udførelsen af den faktiske forvaltningsvirksomhed.

Hvis det drejer sig om forhold, der har væsentlig betydning for et barn og en ung, der er anbragt uden for hjemmet, eller for forældremyndighedsindehaveren, skal kommunen træffe en begrundet afgørelse, som der kan klages over til Ankestyrelsen, uanset om der er tale om faktisk forvaltningsvirksomhed. Det kan fx være forhold, der har stor betydning i forhold til religion eller anden livsoverbevisning. Når kommunen træffer afgørelse om disse forhold, skal formålet med anbringelsen og hensynet til barnet og den unge tillægges afgørende betydning. Afgørelser om fx afslag på, at forældrene kan deltage i skole-hjem-samtaler, eller at barnet og den unge må komme med ud at rejse med plejefamilien, kan også have så væsentlig betydning for barnet og den unge samt forældremyndighedsindehaveren, at der her kan være tale om en egentlig afgørelse.⁹

Det er en konkret vurdering i det enkelte tilfælde, om en beslutning er en afgørelse, der kan klages over, eller om der er tale om faktisk forvaltningsvirksomhed, og det er kommunen, der skal tage stilling til det. Den vurdering er også en afgørelse i forvaltningslovens forstand, der kan klages over til Ankestyrelsen.¹⁰

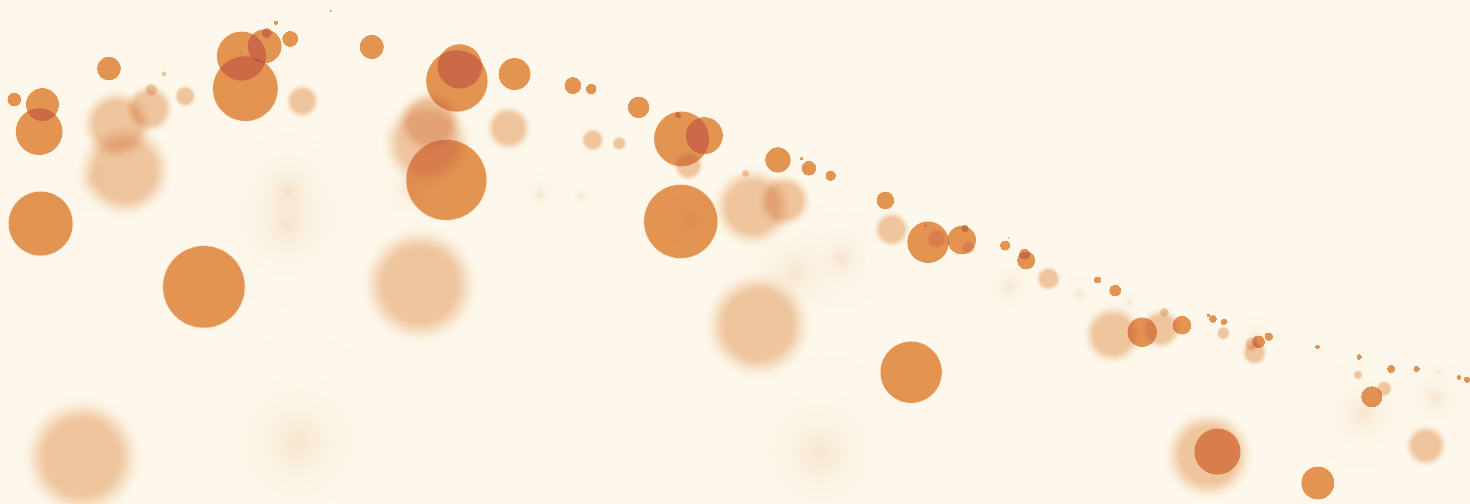
Enkelte principmeddelelser fra Ankestyrelsen regulerer endvidere forhold under en anbringelse og hverdagslivets beslutninger.¹¹

⁸ *Beslutninger i et barns hverdag under en anbringelse.* Ankestyrelsen, 2023.

⁹ *Beslutninger i et barns hverdag under en anbringelse.* Ankestyrelsen, 2023.

¹⁰ *Beslutninger i et barns hverdag under en anbringelse.* Ankestyrelsen, 2023. Se desuden principmeddelelse 76-17.

¹¹ *Principmeddelelse 94-19. Kommunens afgørelse om, at en plejefamilie ikke må tage deres plejebarn med til udlandet under et 10 måneders udstationeringsophold, er ikke en afgørelse, der skal træffes efter barnets lov. Afgørelsen kan derfor ikke påklages til Ankestyrelsen. Se desuden principmeddelelse 9-20.*

Social- og Boligstyrelsen
Edisonsvej 1
5000 Odense C
Tlf.: 72 42 37 00

www.sbst.dk

April 2024